

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

23. De hominibus qui in vetere lege immundi censebantur, & de rebus
itidem immundis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

vt ab omni specie crudelitatis, & ab iniurijs, & cædibus abstinerent. Cuius legis ratio Leuit. 17. redditur: *quoniam anima*, inquit, *omnis carnis, in sanguine est*, quasi dicat, quia spiritus vitalis siue vita animantium, anima sumitur pro spiritu vitali, aut vita, & caro sumitur pro animali, est in sanguine; hoc est, nutritur, & sustentatur à sanguine, nam sanguis est corporis ac vitæ alimentum in animantibus: perinde est, ac si diceret: sicut lychni ignis est in oleo, id est, sustentatur, & nutritur ex oleo; sic spiritus vitalis, siue vita animantis in sanguine consistit, quare qui edit vel fundit sanguinem animalis, fundit, vel deuorat vitam eius. Et subiungitur ibidem: Et ego dedi illum vobis, vt super altare in eo expietis pro animabus vestris, vt si diceret, Præcipio, ne comedatis sanguinem animalis, quia volui, vt peccata vestra sanguine animalium expietis, & vitam vestram eo sanguine redimatis; quare sanguis animalium non nisi ad altare meum, & per sacerdotem, & tanquam victima pro vestris peccatis fundendus est. Prohibebantur itaque Iudæi edere sanguinem animalium, quia eum sibi Deus ad sacrificia referuauerat, & ne occasione vlla inducerentur ad edendum sanguinem animalium immolatorum, generatim præcepit, ne vllum sanguinem animalium comederent, præcidi oportet omnem peccandi, & perfringendi legem occasionem.

Similiter etiã interdixit vsu adipis Leuit. 3. quoniam adipem sibi Deus referuauerat ad sacrificia.

Item, Exod. 23. & Deuter. 14. lex est ista: Nō coques hœdum in lacte matris suæ, hoc est, Non offeres mihi hœdum ministerio Sacerdotum postea coquendum, quandiu fugit lac matris. Alij sic: Non offeres mihi hœdum mactandum vna cum matre lactante, quod etiam præceptum eodem spectare constat, ad absterrendos scilicet Iudæorum animos ab omni specie crudelitatis, iniuriæ, & cædis. Voluit itidem Deus, vt hoc lus iam ad ultus offerretur quasi iam certò victurus.

Caput XXIII.

De hominibus qui in veteri lege immundi censentur, & de rebus itidem alijs immundis.

Impuri, & immundi homines in lege Moysis prohibebantur ab ingressu, & aditu in templum, quique excluderentur à sacris oblationibus, & sacrificijs: Qui itidem ab aliorum consortio separabantur, & immundi dicebantur dupliciter, vel per se, vel ex alio, nimirum tactu rei immundæ.

In primis Leuit. 13. Lara est lex, qua immundi habentur ij, qui sunt lepra infecti: nomen autem Hebraicum, quod latinus interpret in lepram conuertit, non solum significat lepram, sed generatim labem, & maculam corporis contagione alios afficientem. Vnde Chaldeus paraphrastes transfert in Scabiem. Iudicium, quo lepra cuiusque iudicabatur, erat Sacerdotum. Sed cur potius ad Sacerdotem, quam ad alium quemuis

pertinebat: nam Medicorum est morbos cognoscere, & diiudicare: & Principum etiã, contagione morbi infectos ab aliorum cœtu, & conuictu secludere. Respondeo, id iudicium esse sacerdoti relictum, vt lepra, & alia quouis corporis labe hominem contaminatū à sacris excluderet: nam sicut sacerdotum est ad sacra dignos admittere, sic etiam indignos prohibere, & impuros certis cæremonijs lege præscriptis mundare. Manebat autem leprosus extra castra septem diebus. *Quæritur* septem diebus? Respondeo quia voluit lex, vt integra vna hebdomada, quæ septem dierum circulo concluditur, à castris, & proinde aliorum consortio esset exclusus. Item, septenario perfectio significatur, vt igitur leprosus septem dierum intervallo penitus curaretur à lepra, iubebatur extra castra septem dierum spatio commorari.

Secundò, Leuitici cap. 12. *Mulier si suscepto semine* (hoc est, concepta prole) pepererit masculinum, immunda erit septem diebus (hoc est vna hebdomada) iuxta dies separationis menstrua hoc est, iuxta numerum dierum, quibus immunda habebatur ob menstruum sanguinis profluuium, & die octauo circumcidetur infans: ipsa verò triginta diebus manebit in sanguine purificationis suæ (vnde quadraginta diebus immunda censetur) sin autem feminam pepererit, immunda erit duabus hebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui, & sexaginta sex diebus manebit in sanguine purificationis suæ. Ratio huius legis videtur cum ipsa natura congruere, tradunt Medici ex Hippocrat. in libell. de carnibus, & lib. de partu septimestri, & ex Aristot. lib. de historia animalium septimo, cap. 3. semen intra vterum femine susceptum, si ad septem dies formari non ceperit, effluere & euanescere. Infans quoque recens natus si septem dies compleverit, octauo die extra periculum vitæ constitutus censetur; & ob hanc causam, teste Aristotele libro septimo de historia animalium, capitulo vltimo, septimo die, videlicet exacto infanti nomen imponitur, quasi iam certò victuro. Rectè igitur lex constituit, vt quæ masculinum pepererit mulier, septem diebus habeatur immunda: quia licet frequenter non nisi vsque ad tertium, vel quartum diem soleat menstruum profluuium pati, aliquando tamen natura id prorogat vsque ad septimum diem, nam si magis prorogetur, morbus est, nō naturæ cursus, Rectè itidem octauo die circumciditur infans tanquam iam, & non antea extra vitæ discrimen constitutus: domi autem manet mulier quadraginta diebus: quia iuxta Medicorum placita, sicut infans ad octauum diem perueniens, victurus certò creditur; sic diem attingens quadragimum, incipit roborari; & confirmari. Et ideo quadragesimo die mater iubetur eum in templo offerre, quasi iam robustum effectum, at mulier pariens foeminam, duplicato dierum numero domi reclusa manet: quia foemina masculo debiliior est, vt pote frigidior, & humidior, ac ideo recens nata non creditur certò victura, nisi decimum quartum diem exegerit: nec robustior facta, nisi octogessimam diem attigerit.

Tertiò, Leuitici 15. immundus habetur vir, qui patitur seminis fluxum.

Quartò, Ibidem, Mulier quæ menstruo proflu-

uio labo-

uio laborat, immò quæcunq; ob morbum id patitur, septem diebus habetur immunda.

Quinto, Numeror. 19. Omnis qui tetigerit cadaver hominis, ossa eius, vel sepulchrum interempti vulnere, vel alio modo extincti, immundus censetur septem diebus. Itē, **Leuit. cap. 11.** Quicumque tetigerit cadaver animalis, etiam mundi, vel vulnere occisi, vel à bestia discepti, vel senis, aut morbo confecti, immundus putatur. Numeror. etiam 19. Omnis qui immundum aliquid tetigerit, immundus habetur. Omnis itidem, qui tetigerit aquas ex-piationis, hoc est, aquam, qua immundi respergebantur, ut mundi redderentur. **Leuitici cap. 11.** Qui tetigerit aliquid animal etiam vivum, ex ijs, que reputat sue serpunt, immundus erit. Ratio huius legis erat, quia hæc animalia sunt hominibus noxia, cum venenum effundant. Item, Num. 19. Omnis qui ingreditur tentorium, in quo existit mortuum, & vniuersa vasa, que ibi sunt, polluta habentur septem diebus.

Præter homines, res quædam aliæ immundæ quoque censebantur. Et hoc etiam dupliciter, vel per se, vel contactu hominis immundi. Per se, res ea impura habebatur, quæ suo tactu hominē immundum reddebat.

Leuit. cap. 14. lex continetur de ædibus immundis. Sic enim dicitur: *Cum ingressi fueritis terram Chanan, quam ego dabo vobis in possessionem, si fuerit plaga lepra in ædibus, ibi cuius est domus, nunciatus Sacerdoti, & dicit, Quasi plaga lepræ videtur mihi esse in domo mea.* Porro lepra in domo, erat macula, parieti hærens, eo quod lapis putresceret, vel labem aliquam, & maculam quoquomodo contraheret. Ibidem dicitur: *Qui intrauerit domum, (videlicet labem, vel macula infectam) quando clausa est, immundus erit vsque ad vesperam: & qui dormierit in ea, & comederit quippiam (hoc est, vel comederit) lauabit vestimenta sua, id est, immundus habebitur, donec abluerit vestimenta, post solis occasum.*

Leuit. cap. 13. Lata est lex de veste lanea, siue linea immunda, quæ sic habet: *vestis lanea siue linea, que lepram habuerit in stamine, siue subiegmine, aut certe pelle, vel quicquid ex pelle confectum est, si alba, vel rufa macula fuerit, infecta lepra repubiatur, ostendetur huic Sacerdoti. Lepra in veste erat labes, vel macula in panno ex qualibet causa contracta, siue vestis esset lanea, siue linea, siue pellicea, siue esset in stamine, vel sub tegmine laneo, vel lineo, vel pelliceo.*

Numeror. 19. Lex datur de vase immundo. *Vas, inquit, quod non habet operculum, nec ligaturam desuper, hoc est, super quo alligatum nõ est operculum immundum erit. Ratio huius legis erat, quia tale vas cum patulum esset, immunda solebat excipere, & proinde, ut expositum pluribus incommodis, habebatur pro impuro.*

Leuit. cap. 11. Omnis cibus quem comederis, si fusa fuerit super eam aqua, immundus erit. Senfus est: si incibus alioqui mundum ceciderit aqua, ex vase scilicet immundo, eo quod exceperit morticinum animal, immundus reddetur.

Subiungitur in lege: *Et omne liquens, quod bibitur de vniuerso vase immundum erit.* Significatur que omnis potus qui bibitur ex vase immundo, sit immundus. Ibidem: si aliquid ex morticinis immundis, cadebat in aliquid aliud, id immundum reddebat, non tamen si in fontes, vel cisternas, vel in alias aquarum congregationes incideret, nec itē

si in semen iam terræ mandatum. Secus verò, si caderet in semen aqua perfusum, & præparatum ad hoc, ut terræ mandaretur.

Leuit. cap. 15. Omne stratum, in quo dormierit homo, cui semen fluxit, immundum erit, & vbiunque sederit. Si quis item hominum tetigerit lectum eius, vel sederit, vbi ille sederat, immundus erit. Idem statuitur de ijs, qui tetigerint mulierem menstrua patientem. Sed quid verba illa toties inculcata significant; immundus erit vsque ad vesperam? Item, illa, *Lauabit vestimenta sua, & ipse lotus aqua immundus erit vsque ad vesperam.* Respondeo: ijs, qui immundi reddebantur tactu rei immundæ, impuri manebant vsque ad solis occasum, vult dicere lex: toto eo die, quo immundum tetigerant, immundi erant: at post solis occasum, lauabantur ipsi, & eorum quoque vestimenta immunda tactu facta.

Porro ceremoniæ, quibus immunda purgabantur, continentur Numer. cap. 19. & Leuit. c. 14. Si verò, qui immundi erant per se, non tactu rei immundæ, iubentur Num. 5. extra castra eijci, & commorari, videlicet, lepra infecti, siue marres essent, siue fœminæ. Item, viri, quibus semen fluxerat, videlicet ex morbo, ægritudine, vel alia qualibet corruptione corporis inuoluntaria, nõ autem qui ex concubitu, siue congressu, vel per quietem nocturnam, vel sua sponte semen nefarie emittebant: nam illi patiuntur fluxum feminis, ut corporis morbum, & ægritudinem, hi nõ item. Item, viri siue fœminæ in vniuersum causa siue tactu fœneris, siue hominis mortui immundi erant. *Præcipe, inquit, filijs Israel, ut eijciant de castris, omnem leprosum, & qui semine fluxit, pollutusque est super mortuo.* Leprosus eijciebatur, ne alios inficeret. Item, vir qui feminis fluxum ex aliqua corporis ægritudine corruptione inuoluntaria patiebatur, ne tactu ipsius alij immundi passim redderentur.

Deuteronom. 23. Lata est lex hæc: *quando ingressus fueris contra hostes tuos in pugnam, custodies te ab omni re mala, hoc est, ab omni turpi, & immunda re, vel actione, & omni peccato.* Hebræi cum hostibus pugnaturi, solebant Arcam Domini in castra deportare, & per castra circumferre. Vnde Dominus præcepit, ut milites in castris, per quæ Arca Domini circumferri debebat, ab omni immunditia, & turpitudine sese continerent. Item, milites temere, & impudenter multa peccata committunt; vnde fit ut Deus iratus victoriam sæpe denegat. Ideo præcipit, ut ab omni peccato se abstineant, ne suis peccatis victoriã impediunt. Putant milites, cum progrediuntur ad bella, omnia mala impunè sibi licere committere; non sibi temperant à cædibus, non à rapinis, & violentiis, stupris, & id genus flagitijs, & idcirco sæpe vincuntur ab hostibus. Monemur itidem, in omni loco munditiam esse seruandam: docemur etiam, in externis, & internis rationem esse habendam Dei vbique præsentis, & cuncta cernentis, qui perpicit occultissima quæque, etiam si hominū oculos fugiant, & lateant.

Ibidem ponitur hæc lex: *Si fuerit inter vos homo, qui nocturno pollutus sit somnio, egredietur extra castra, & non reuertetur, priusquam ad vesperam lauetur aqua: & post solis occasum regredietur in castra.*

Item, & alia lex: *Et abebis locū extra castra, ad quem*

egrediaris ad requisita naturæ, gerens paxillum in baltheo; vel ex Hebræo, & habebis paxillum cum armis, hoc est, cum ense tuo, cumque federis, fodias per circuitum, & egesta humo operies, quo reuelatus es, Dominus enim Deus tuus ambulat in medio castrorum, ut eruat te, & iradat tibi inimicos tuos: & sint castra tua sancta, & nihil in eis appareat seditatis, ne derelinquat te. Viles profecto, & parvæ videntur hæc duæ leges, sed satis salutare, & vitæ, ob communem militum salutem, ne castra sordibus polluerentur, & inficerentur; ne itidem aliquid esset immundum coram Arca Domini, quæ in castra deportabatur, & per ea circumferebatur. Admonebantur quoque his legibus Reipublicæ rectores, ut sordes extra urbes depellendas sollicitè curarent, ne malus illarum odor civibus noceret. Quòd si corporis immunditiâ iubet Deus abstergi, quanta cura est adhibenda in expurgandis mentis maculis ac sordibus, quæ sunt peccata?

P R A E C E P T A.

Caput XXIV.

De Nazaræis.

Numerorum sexto lex fertur de ijs, qui Nazaræi dicebantur; hoc est, voti religione & vinculo Deo consecrati. Porrò Nazaræi, vel ad tempus, vel in perpetuum totos sese Deo debebant, Diuinoque cultui, & religiosæ vitæ mancipabant, his interdictum erat vsu vini, & corporis delicijs, & voluptatibus: vnde sese abstinebant à ficera, & omni potu ex viuis expresso, seu itidem vuarum recentium, siccarum, & passarum: quare nec ipsos vuz acinos edere poterant, ut omnis illis tolleretur occasio bibendi vinum. Præterea, quamdiu Nazaræorū religione tenebantur, capillos intonsos deferebant, & à funere arcebantur etiam parentum, & fratrum. Si enim vel funeri intererant, vel immundum aliquid tangebant, immundi fiebant. Quod si accideret, ut coram ipsis quispiam subito moreretur, eo ipso polluebantur; ita tamen ut ritu legitimo postea mundarentur. Cum immundi reddebantur causa funeris siue mortis, septimo die debebant cæsariem siue comam radere, & octavo, duos turtures, vel duos pullos columbarum offerre: & ex eo tempore incipiebat rursus numerari tempus Nazareatus sui, hoc est, tempus quo vouerant se futuros Nazaræos. Nam dies, qui pollutionem præcesserant, pro nihilo habebantur. Exacto verò consecrationis tempore, Nazaræorum capilli tondebantur, ac igni exurebantur: hoc enim fuit legis commune præceptum, ut quod supererat ex victima, & hostia immolata, vel qualibet re alia sacrata Deo igni combureretur; videlicet ne posset à profanis hominibus conculcari, vel ab animantibus brutis comedi, vel in vsu conuerti profanos.

Nazaræus Hebraicè idem est, qui latinè separatus, erat enim à cæteris segregatus vitæ sanctimoniam, & vitæ religione, & abstinentia à vino, & alijs corporis delicijs, & intōsa capitis cæsarie siue coma, & diuinis rebus, & operibus ad dictus. Quæ autem erant diuinis vsibus destinata,

separata vocabantur, hoc est, à profanis ministris, & actionibus signo aliquo seposita. Hoc vitæ genus Deus per Moysen multis de causis instituit: Primò, ut præter sacerdotum, essent aliqui ex populo, qui se totos vitæ, & religiosæ vitæ, & diuino cultui consecrarent. Deinde, ut aliqui sua sponte arctiori melioris vitæ vinculo obstrictos sese Deo offerrent, & suo exemplo cæteros ad meliorem quoque vitæ frugem allicerent, & inuitarent. Postremò, ut ijs, qui aliquando vino, & reliquis corporis delicijs liberius, & profusus quàm par erat, indulgissent, postea seueriori vitæ generi se dederent. Noluit verò Deus de hoc vitæ instituto præceptum dare, sed consilium, ut cuique liberum esset se Deo Nazaræorum voto obligare.

Sed cur præcepit Deus, ut Nazaræi comam intonsam deferret? Teste Cyrillo in eo capite, hoc præcepit Deus, quia apud Gentes hoc erat in more positum, ut qui Dijs ipsorum Gentilium consecrabantur, capillos, & barbam raderent. Hæc ille. Item, quia cæteri Hebræi comam tondebant ornatus gratia, vnde oportuit, ut Nazaræi Diuino cultui, & obsequio mancipati, nihil de eo capitis ornatu curarent, quo testarentur se omnem corporis ornatum, & cultum negligere: quem tamen sollicitè cæteri curabant.

P R A E C E P T A.

Caput XXV.

De Sacrificijs.

Naturæ lex, & ratio deposcit, & præcipit, ut Deo sacrificia offeramus, quibus peccata nostra expiemus, eum nobis placatum, & propitium reddamus, eius opem inuocemus, gratias pro beneficijs acceptis agamus. Quare Deus per Moysen certa quædam sacrificia cum suis ritibus peculiaribus instituit.

Primò Quaritur, quotuplex fuerit sacrificiorum genus in veteri Hebræorum populo? S. Thomas prima secundæ quæst. 102. artic. tertio ad octauam, omnia sacrificia legis veteris ad tria genera reuocat; ad hæc nempe, Holocaustum, Hostiam pacificam, & Hostiam siue sacrificium pro peccato. Ex Leuitico à capite primo vsque ad septimum omnia sacrificiorum genera colliguntur, vnum genus erat, quo tota victima comburebatur, sacro igne, & combusta exhalabat fumum ascendentem in cælum: quod sacrificiū Hebræicè dicitur, *Holah*, *ed*, quòd totum animal igni exustum, in fumum sublime petentem resoluatur. Græci vocant, *ἅλω καυστόν*, Holocaustum, vel Holocaustoma, quasi totum combustum: quod nomen retinuit semper Latinus interpres. Hoc sacrificium offerebatur ad testandum Diuinæ Maiestatis honorem, imperium, & supremum dominatum in omnia; Et ideo totum sacro igni consumebatur: honor enim Deo debitus, nulli alteri potest iure deferri; ac propterea victima, qua hunc honorè offerens testabatur, tota merito consumebatur igni, quia in totū Deo debebatur: & idcirco tota sublime petebat, quasi omni ex parte cælesti igne succensa, ut cum hoc sacrificium

offerimus,